

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2021. július 15.*

„Fellebbezés – Közzolgálat – Fegyelmi eljárás – Fegyelmi szankció – E szankció meghatározása – A nyugdíj egy adott összegének visszatartása – A büntető- és polgári jogi felelősség nemzeti bíróságok előtti eljárásban történő megállapítása – Az Európai Uniónak okozott nem vagyoni kár teljes vagy részleges megtérítése – E kártérítés hatásának hiánya – Az Európai Unió tisztviselői személyzeti szabályzatának 10. cikke – Az egyenlő bánásmód elve – Az arányosság elve”

A C-851/19. P. sz. ügyben,

DK (képviselik kezdetben: S. Orlandi és T. Martin, később: S. Orlandi avocats)

fellebbezőnek

az Európai Unió Bírósága alapokmányának 56. cikke alapján 2019. november 19-én benyújtott fellebbezése tárgyában,

a másik fél az eljárásban:

az **Európai Külügyi Szolgálat (EKSZ)** (képviselik: S. Marquardt és R. Spáč, meghatalmazotti minőségben)

alperes az elsőfokú eljárásban,

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: A. Arabadjiev tanácselnök, A. Kumin, T. von Danwitz (előadó), P. G. Xuereb és I. Ziemele bírák,

főtanácsnok: G. Hogan

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

a főtanácsnok indítványának a 2020. november 26-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

* Az eljárás nyelve: francia.

Ítéletet

- 1 Fellebbezésében DK az Európai Unió Törvényszéke 2019. szeptember 10-i DK kontra EKSZ ítéletének (T-217/18, nem tették közzé, EU:T:2019:571) hatályon kívül helyezését kéri, amely ítéletben a Törvényszék elutasította az egyrészről az Európai Külügyi Szolgálat (EKSZ) DK-val szemben fegyelmi szankciót megállapító 2017. május 23-i határozatának (a továbbiakban: vitatott határozat) megsemmisítésére, és másrészről a DK-val szemben Belgiumban indított büntetőeljárás keretében DK védelemhez való jogának az EKSZ általi állítólagos megsértése miatt elszenvedett kárának megtérítésére irányuló keresetét.

Jogi háttér

- 2 Az Európai Unió tisztviselői személyzeti szabályzata (a továbbiakban: személyzeti szabályzat) jogvitára alkalmazandó változata – „A tisztviselők jogai és kötelezettségei” címet viselő II. címében szereplő – 22. cikkének első bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A tisztviselő kötelezhető arra, hogy egészben vagy részben térítse meg az [Európai] Uniónak a feladatai ellátása során vagy azzal kapcsolatban súlyos kötelezettségzegéssel okozott kárt.”

- 3 A személyzeti szabályzat „Fegyelmi intézkedések” címet viselő VI. címének 86. cikkének szövege a következő:

„(1) Azon tisztviselő vagy volt tisztviselő, aki az e személyzeti szabályzat szerinti kötelezettségeit szándékosan vagy gondatlanságból megsérti, fegyelmi intézkedéssel sújtható.

(2) Amennyiben a kinevezésre jogosult hatóság vagy az [Európai Csalás Elleni Hivatal] OLAF az (1) cikk [helyesen: (1) bekezdés] értelmében vett mulasztás bizonyítékáról szerez tudomást, igazgatási vizsgálatot indíthat annak igazolására, hogy az említett mulasztás valóban megtörtént.

(3) A fegyelmi szabályokat, eljárásokat és intézkedéseket, valamint az igazgatási vizsgálatokra vonatkozó szabályokat és eljárásokat a IX. melléklet állapítja meg.”

- 4 A személyzeti szabályzat IX. melléklete – a címe szerint – a „Fegyelmi eljárásokra” vonatkozik. E mellékletnek a „Fegyelmi intézkedések” címet viselő 3. szakaszában a 9. cikk a következőképpen rendelkezik:

„(1) A kinevezésre jogosult hatóság a következő szankciók valamelyikét szabhatja ki:

a) írásbeli figyelmeztetés;

b) megrovás;

c) a magasabb fizetési fokozatba sorolás elhalasztása 1–23 hónapos időszakra;

d) alacsonyabb fizetési fokozatba sorolás;

e) ideiglenes visszaminősítés 15 naptól egy évig tartó időszakra;

f) csoporton belüli visszaminősítés;

- g) alacsonyabb csoportba sorolás, visszaminősítéssel vagy anélkül;
- h) hivatalvesztés, és – adott esetben – a nyugdíj ideiglenes csökkentése vagy a rokkantsági támogatás egy adott összegének határozott időszakra szóló visszatartása; ezen intézkedés következményei azonban nem érinthetik a tisztviselő által eltartott személyeket. Ilyen csökkentés esetében azonban a volt tisztviselő jövedelme nem lehet kevesebb a VIII. melléklet 6. cikkében megállapított létminimum összegénél, a fizetendő családi támogatások hozzáadásával.

(2) Ha a tisztviselő öregségi nyugdíjban vagy rokkantsági támogatásban részesül, a kinevezésre jogosult hatóság határozhat a nyugdíj vagy a rokkantsági támogatás egy adott összegének határozott időszakra történő visszatartásáról; ezen intézkedés következményei azonban nem érinthetik a tisztviselő által eltartott személyeket. A volt tisztviselő jövedelme azonban nem lehet kevesebb a VIII. melléklet 6. cikkében megállapított létminimum összegénél, a fizetendő családi támogatások hozzáadásával.

(3) Egyetlen kötelességsszegés nem vonhat maga után egynél több fegyelmi intézkedést.”

5 E melléklet 10. cikke értelmében:

„A kiszabott fegyelmi szankciók szigorúsága arányos a kötelességsszegés súlyosságával. A kötelességsszegés súlyosságának és a kiszabandó fegyelmi szankció meghatározásakor figyelembe veszik különösen a következőket:

- a) a kötelességsszegés jellege és megtörténtének körülményei;
- b) milyen mértékben érintette hátrányosan a kötelességsszegés az intézmény feddhetetlenségét, hírnevét vagy érdekeit;
- c) milyen fokú szándékosság vagy gondatlanság volt jelen a kötelességsszegésben;
- d) a tisztviselő kötelességsszegésének kiváltó okai;
- e) a tisztviselő besorolási fokozata és szolgálati ideje;
- f) a tisztviselő személyes felelősségének mértéke;
- g) a tisztviselő feladatainak és felelősségeinek szintje;
- h) tartalmaz-e a kötelességsszegés ismételt cselekedetet vagy magatartást;
- i) a tisztviselő magatartása pályafutása során.”

6 Az említett mellékletnek a „Párhuzamos büntetőeljárás” címet viselő 7. szakaszban szereplő 25. cikke a következőket írja elő:

„Ha a tisztviselővel szemben ugyanazokért a cselekményekért büntetőeljárás indul, a végső határozatot csak az ügyet tárgyaló bíróság végső ítéletének kézbesítése után hozzák meg.”

A jogvita előzményei

- 7 DK 1994-ben lépett tisztviselőként az Európai Közösségek Bizottságának szolgálatába. 1999-ben megbízták ezen intézmény harmadik országokban található épületeinek kezelésével. 2011. január 1-jétől a fellebbezőt az EKSZ-hez rendelték ki. 2016. január 1-jén DK előrehozott nyugdíjba vonult.

A DK-val szemben Belgiumban indított büntetőeljárás

- 8 2004-ben büntetőeljárás indult Belgiumban DK-val szemben közbeszerzések kezelésével kapcsolatban 1999-től kezdve többéves időszakban elkövetett korrupciós cselekmények miatt. A Bizottság által képviselt Unió magánfélként vett részt ebben az eljárásban.
- 9 2014. május 16-i ítéletével a tribunal de première instance francophone de Bruxelles (brüsszeli francia nyelvű elsőfokú bíróság, Belgium) DK-val szemben a feladatainak ellátása során elkövetett több bűncselekménnyel összefüggésben a következő büntetéseket szabta ki:
- két év szabadságvesztés, amelyet öt évre felfüggesztettek;
 - 27 500 euró összegű bírság;
 - gazdasági társaságnál igazgatói, ügyvezetői vagy könyvvizsgálói tisztség betöltésétől 10 éves időtartamra való eltiltás;
 - 176 367,15 euró összeg elkobzása.
- 10 A tribunal de première instance francophone de Bruxelles (brüsszeli francia nyelvű elsőfokú bíróság) emellett polgári eljárásban arra kötelezte DK-t, hogy az általa az Unió imázsában okozott sérelemből eredő, az Uniónak okozott nem vagyoni kár megtérítése címén fizessen meg 25 000 eurót.
- 11 2015. június 30-i ítéletével a cour d'appel de Bruxelles (brüsszeli fellebbviteli bíróság, Belgium) helybenhagyta a tribunal de première instance francophone de Bruxelles (brüsszeli francia nyelvű elsőfokú bíróság) ítéletét, a DK-val szemben kiszabott szabadságvesztés-büntetést azonban három évre emelte, amelyet öt évre felfüggesztett, és az Uniónak okozott nem vagyoni kár megtérítése címén a DK által megfizetendő összeget 38 814 euróban határozta meg.
- 12 2016. február 10-én a Cour de cassation (semmtőszék, Belgium) elutasította a DK által a cour d'appel de Bruxelles (brüsszeli fellebbviteli bíróság) ítéletével szemben benyújtott felülvizsgálati kérelmet.

A személyzeti szabályzat szerinti fegyelmi eljárás

- 13 2007. május 2-i határozatával a Bizottság kinevezésre jogosult hatósága fegyelmi eljárást indított DK-val szemben.
- 14 Mivel ezt a fegyelmi eljárást a DK-val szemben ugyanezen cselekmények miatt megindított nemzeti büntetőeljárás jogerős lezárásáig felfüggesztették, az EKSZ 2016. július 12-i határozatával folytatta a DK-val szemben megindított fegyelmi eljárást.

- 15 A fegyelmi tanács – DK meghallgatása után – 2016. december 12-én indokolással ellátott véleményt fogadott el, amelyet közölt az érintettel. A fegyelmi tanács ebben a véleményében többek között megjegyezte, hogy „a tényállást a nemzeti büntetőbíróság [állapította] meg”, hogy „a tisztviselő magatartása [sértette] a személyzeti szabályzat 11., 11a., 12. és 21. cikkét”, és hogy „az egyetlen lehetséges szankció a nyugdíj adott összegének visszatartása”. A különféle súlyosító és enyhítő körülmények értékelése során az említett fegyelmi tanács figyelembe vette többek között „azt, hogy a nemzeti bíróságok a tisztviselőt már kötelezték vagyoni és nem vagyoni kártérítés megfizetésére”. Ennek alapján a fegyelmi tanács azt javasolta a kinevezésre jogosult hatóságnak, hogy fogadjon el egy, a DK nettó nyugdíjának összegéből havi 400 euró összeg három éven keresztül történő visszatartására vonatkozó fegyelmi szankciót.
- 16 A vitatott határozatban a kinevezésre jogosult hatóság DK meghallgatását követően vele szemben „a személyzeti szabályzat IX. melléklete 9. cikkének (2) bekezdése alapján 2025. szeptember 30-ig a havi nyugdíjból 1105 euró összeg visszatartásával kapcsolatos szankciót szabott ki”.
- 17 2017. december 20-án a kinevezésre jogosult hatóság elutasította a DK által a vitatott határozattal szemben benyújtott panaszt.

A Törvényszék előtti eljárás és a megtámadott ítélet

- 18 A Törvényszék Hivatalához 2018. március 28-án benyújtott keresetlevelével DK keresetet indított egyrészről a vitatott határozat megsemmisítése, másrészről pedig védelemhez való jogának – a vele szemben Belgiumban indított büntetőeljárás keretében az EKSZ általi – megsértése miatt állítólagosan elszenvedett kárának megtérítése iránt.
- 19 Megsemmisítés iránti kereseti kérelmeinek alátámasztása céljából DK két jogalapot hozott fel, amelyek a kiszabandó fegyelmi szankció meghatározására és ennek keretében az enyhítő körülmények figyelembevételére vonatkoztak.
- 20 A megtámadott ítéletben a Törvényszék a vitatott határozat megsemmisítésére irányuló részében megalapozatlanként, az állítólagosan elszenvedett kár megtérítésére irányuló részében pedig elfogadhatatlanként és mindenestre megalapozatlanként utasította el a DK által benyújtott keresetet. Emellett a Törvényszék DK-t kötelezte a költségek viselésére.
- 21 Konkrétan: a vitatott határozat megsemmisítésére irányuló kérelmet illetően a Törvényszék a megtámadott ítélet 28–53. pontjában elutasította a DK által felhozott első jogalapnak a már megtérített kár figyelembevétele során elkövetett nyilvánvaló értékelési hibára alapított első részét. A Törvényszék lényegében úgy vélte, hogy a kinevezésre jogosult hatóság a személyzeti szabályzat IX. melléklete 10. cikkének alkalmazása során nem volt köteles figyelembe venni az Uniónak okozott kár nemzeti szinten már bekövetkezett megtérítését.

A felek kérelmei

- 22 DK azt kéri, hogy a Bíróság:
- helyezze hatályon kívül a megtámadott ítéletet,
 - semmisítse meg a vitatott határozatot, és

– az EKSZ-et kötelezze az első- és a másodfokú eljárás költségeinek viselésére.

23 Az EKSZ azt kéri, hogy a Bíróság:

- mint megalapozatlant utasítsa el a fellebbezést, és
- DK-t kötelezze a költségek viselésére.

A fellebbezésről

A felek érvelése

- 24 Fellebbezésének alátámasztása céljából DK egyetlen jogalapot hoz fel. Ebben előadja, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot a megtámadott ítélet 52. pontjában, amennyiben akként értelmezte a személyzeti szabályzat IX. melléklete 10. cikke második mondatának b) pontját, hogy az lehetővé teszi a kinevezésre jogosult hatóságnak, hogy az Uniónak okozott nem vagyoni kárra támaszkodjon a fegyelmi tanács által javasoltnál súlyosabb fegyelmi szankció alkalmazásának igazolása céljából, holott ezt a kárt nemzeti szinten már megtérítették.
- 25 Ez a jogalap három részből áll.
- 26 DK először is előadja lényegében, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 52. pontjában tévesen alkalmazta a jogot annak megállapítása során, hogy a kinevezésre jogosult hatóság nem követett el nyilvánvaló értékelési hibát, amikor úgy határozott, hogy – a személyzeti szabályzat IX. melléklete 10. cikke második mondatának b) pontja értelmében – nem köteles figyelembe venni az Uniónak okozott nem vagyoni kár nemzeti szinten már bekövetkezett megtérítését. DK álláspontja szerint – a személyzeti szabályzat IX. melléklete 25. cikkének megfelelően – a kinevezésre jogosult hatóságot kötik a nemzeti szinten tett ténymegállapítások, valamint az az elv, amely szerint a teljes mértékben megtérített kár úgy tekintendő, mintha soha nem következett volna be.
- 27 DK másodszor lényegében azzal érvel, hogy a Törvényszék – annak a megtámadott ítélet 52. pontjában való megállapításával, hogy a kinevezésre jogosult hatóság nem volt köteles figyelembe venni az Uniónak okozott nem vagyoni kár nemzeti szinten már bekövetkezett megtérítését – megsértette a fegyelmi szankció arányosságának követelményét, valamint azt az elvet is, amely szerint a teljes mértékben megtérített kár úgy tekintendő, mintha soha nem következett volna be. Az 1999. szeptember 9-i Lucaccioni kontra Bizottság ítéletből (C-257/98 P, EU:C:1999:402, 19. és 20. pont) eredő ítélkezési gyakorlatra hivatkozva DK előadja, hogy – ellentétben a Törvényszék által a megtámadott ítélet 34. pontjában megállapítottakkal – ezt az utóbbi elvet nemcsak a belga jog mondja ki, hanem az a tagállamok jogrendszereiben közös általános jogelvet képez, amely tiltja ugyanazon kár kétszeres megtérítését.
- 28 DK harmadszor megjegyzi, hogy a megtámadott ítélet 38. pontjában a Törvényszék – DK álláspontja szerint – helytállóan állapította meg, hogy a személyzeti szabályzat IX. mellékletének 10. cikke az uniós jogalkotó azon aggályát tükrözi, hogy ne sértsék meg az egyenlő bánásmód általános elvét azzal, hogy eltérő bánásmódot tartanak fenn a köteleességszegést elkövető tisztviselőkkel szemben annak az uniós intézménynek okozott kár mértéke szerint, amelyhez tartoznak. Előadja ugyanakkor, hogy ezen ítélet 39–41. pontjában a Törvényszék megsértette ezt az elvet annak megállapításakor, hogy az e 10. cikk alapján kiszabandó fegyelmi szankciók meghatározásával összefüggésben nem releváns az a körülmény, hogy az Uniónak okozott kár

– egészében vagy részben – már kártérítést eredményezett. DK szerint ugyanis az a tisztviselő, aki megtérítette az Uniónak okozott kárt, nem ugyanabban a helyzetben van, mint az a tisztviselő, aki nem térítette azt meg.

- 29 Az EKSZ előjáróban előadja, hogy a fellebbezés szakaszában elfogadhatatlan DK azon érvelése, amely szerint az állítólagosan már megtérített kár figyelembevételével a kinevezésre jogosult hatóság súlyosbította a DK-val szemben kiszabott szankciót, mivel ez az érvelés nem annak bizonyítására irányul, hogy a Törvényszék esetlegesen tévesen alkalmazta a jogot, hanem a kinevezésre jogosult hatóság értékelését kérdőjelezi meg, és az első fokon felhozott egyik jogalap átfogalmazását képezi. Emellett, ha DK az egyenlő bánásmód elvének megsértésére hivatkozna, az említett érvelés szintén a kinevezésre jogosult hatóság értékelését, nem pedig a megtámadott ítéletet kérdőjelezné meg. DK egyébként erre az érvelésre első alkalommal a fellebbezés szakaszában hivatkozott.
- 30 Az ügy érdemét illetően az EKSZ előadja, hogy az egyetlen fellebbezési jogalapot el kell utasítani. Álláspontja szerint a Törvényszék nem alkalmazta tévesen a jogot annak megállapításakor, hogy az Uniónak okozott – nemzeti szinten megállapított – nem vagyoni kár megtérítése nem érinti az elkövetett fegyelmi vétség súlyosságának a személyzeti szabályzat IX. mellékletének 10. cikke alapján történő értékelését.

A Bíróság álláspontja

Az EKSZ által felhozott elfogadhatatlansági kifogásról

- 31 Az EKSZ által felhozott elfogadhatatlansági kifogás elsősorban azon alapul, hogy DK érvelése nem annak bizonyítására irányul, hogy a Törvényszék esetlegesen tévesen alkalmazta a jogot, hanem arra, hogy megkérdőjelezze a kinevezésre jogosult hatóság értékelését, egyebekben pedig az első fokon felhozott egyik jogalap átfogalmazását képezi.
- 32 E tekintetben az EUMSZ 256. cikkből, az Európai Unió Bírósága alapokmánya 58. cikkének első bekezdéséből, valamint a Bíróság eljárási szabályzata 168. cikke (1) bekezdésének d) pontjából és 169. cikkéből következik, hogy a fellebbezésben pontosan meg kell jelölni a hatályon kívül helyezni kért ítélet kifogásolt részeit, valamint az e kérelmet konkrétan alátámasztó jogi érveket. A Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint nem tesz eleget ennek a követelménynek az a fellebbezés, amely – anélkül hogy akár egyetlen olyan érvet is tartalmazna, amely a megtámadott ítéletben kifejezetten azonosítaná a téves jogalkalmazást – azoknak a jogalapoknak és érveknek a megismétlésére szorítkozik, amelyeket már a Törvényszék elé terjesztettek. Az ilyen fellebbezés ugyanis valójában egyszerűen a Törvényszékhez benyújtott keresetlevél újbóli megvizsgálására irányul, ami nem tartozik a Bíróság hatáskörébe (2020. december 16-i Tanács és társai kontra K. Chrysostomides & Co. és társai ítélet, C-597/18 P, C-598/18 P, C-603/18 P és C-604/18 P, EU:C:2020:1028, 127. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 33 Amennyiben azonban a fellebbező az uniós jognak a Törvényszék általi értelmezését vagy alkalmazását kifogásolja, az elsőfokú eljárásban megvizsgált jogkérdések a fellebbezés keretében újból vita tárgyát képezhetik. Ha ugyanis a fellebbező ily módon nem tudná fellebbezését a Törvényszék előtt már felhasznált jogalapokra és érvekre alapítani, a fellebbezési eljárás részben értelmét vesztené (2020. július 9-i Haswani kontra Tanács ítélet, C-241/19 P, EU:C:2020:545, 50. pont; 2020. december 9-i Groupe Canal + kontra Bizottság ítélet, C-132/19 P, EU:C:2020:1007, 19. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 34 A jelen ügyben meg kell állapítani, hogy DK a fellebbezésben a Törvényszéknek a megtámadott ítélet 52. pontjában szereplő azon megállapítását kifogásolja, amely szerint a kinevezésre jogosult hatóság nem követett el nyilvánvaló értékelési hibát, amikor a személyzeti szabályzat IX. melléklete 10. cikkének alkalmazásával összefüggésben úgy határozott, hogy nem kell figyelembe venni az Uniónak okozott kár nemzeti szinten már bekövetkezett megtérítését, és emellett azt a jogi elemzést kifogásolja, amelynek eredményeként a Törvényszék elutasította az előtte felhozott első jogalap első részét. Ezen túlmenően, noha a fellebbezés a kinevezésre jogosult hatóság értékelésére hivatkozik, ezt csak annyiban teszi, amennyiben azt a Törvényszék helybenhagyja, továbbá azt a Törvényszék általi állítólagos téves jogalkalmazás megkérdőjelezése céljából teszi, és nem szorítkozik a Törvényszék előtt már felhozott jogalapok és érvek megismétlésére.
- 35 Ami másodsorban az EKSZ azon érvelését illeti, amely szerint DK először a fellebbezés szakaszában hivatkozott az egyenlő bánásmód elvének megsértésére, emlékeztetni kell arra, hogy a fellebbezési eljárás keretében a Bíróság hatásköre a Törvényszék előtt megvitatott jogalapok és érvek tekintetében hozott jogi döntés értékelésére korlátozódik. Valamely elfogadható jogalap keretében ugyanakkor főszabály szerint a fellebbező feladata az azt alátámasztó érveknek a saját belátása szerint való kifejtése, akár olyan érvekre támaszkodva, amelyeket már előadott a Törvényszék előtt, akár – különösen a Törvényszék álláspontjához képest – új érvek kifejtésével. Ellenkező esetben a fellebbezési eljárás részben értelmét vesztené (lásd ebben az értelemben 2007. január 18-i PKK és KNK kontra Tanács ítélet, C-229/05 P, EU:C:2007:32, 61. és 64. pont; 2019. december 19-i HK kontra Bizottság ítélet, C-460/18 P, EU:C:2019:1119, 26. és 27. pont).
- 36 A jelen ügyben meg kell állapítani, hogy a Törvényszék előtt az elsőfokú eljárás során már megvitatták a személyzeti szabályzat IX. melléklete 10. cikkének értelmezését és annak az Uniónak okozott olyan kár kontextusában történő alkalmazását, amelynek megtérítésére nemzeti szinten már sor került. A DK által felhozott, az egyenlő bánásmód elvének megsértésére alapított érvelés azonban a Törvényszék előtt felhozott első kereseti jogalap első részével kapcsolatban a Törvényszék által elvégzett elemzés vitatására irányul. Ezen elemzés keretében a Törvényszék a megtámadott ítélet 38–41. pontjában arra helyezte a hangsúlyt, hogy az uniós tisztviselők által elkövetett kötelességszegéseket az okozott kár mértéke szerint eltérően kell kezelni, figyelemmel ugyanakkor arra, hogy e rendelkezés alkalmazásában nem érinti a kötelességszegés súlyosságának meghatározását az, hogy ezt a kárt egészben vagy részben megtérítették. Ily módon ez az érvelés az említett rendelkezés Törvényszék általi – a megtámadott ítélet e pontjaiban való – értelmezésének és alkalmazásának részletes vitatására irányul, és ezért nem minősül olyan új jogalapnak, amelynek a fellebbezés szakaszában történő előterjesztése tilos lenne (lásd analógia útján: 2007. január 18-i PKK és KNK kontra Tanács ítélet, C-229/05 P, EU:C:2007:32, 63. pont; 2019. december 19-i HK kontra Bizottság ítélet, C-460/18 P, EU:C:2019:1119, 28. pont).
- 37 Ennélfogva az EKSZ által felhozott elfogadhatatlansági kifogást el kell utasítani.

Az ügy érdeméről

- 38 Az egyetlen fellebbezési jogalap személyzeti szabályzat IX. melléklete 10. cikke második mondata – személyzeti szabályzat e mellékletének 25. cikkével összefüggésben értelmezett – b) pontjának megsértésére alapított első részében DK lényegében előadja, hogy a teljes mértékben megtérített kárt nem lehet figyelembe venni a fegyelmi vétség súlyosságának értékelésekor, mivel e rendelkezés szerint a kinevezésre jogosult hatóságot kötik a nemzeti büntetőbíróságok által tett ténymegállapítások, valamint az az elv, amely szerint a teljes mértékben megtérített kár úgy tekintendő, mintha soha nem következett volna be.

- 39 E tekintetben meg kell állapítani, hogy a személyzeti szabályzat IX. melléklete 10. cikkének első mondata értelmében a kiszabott fegyelmi szankciók szigorúságának arányosnak kell lennie a kötelességszegés súlyosságával. E melléklet 10. cikke második mondatának a)–i) pontja nem kimerítő jelleggel pontosít számos tényezőt, amelyeket a kötelességszegés súlyosságának és a kiszabandó fegyelmi szankciónak a meghatározásakor „különösen” figyelembe vesznek. Az említett melléklet 10. cikke második mondatának b) pontja szerint e tényezők körében szerepel az, hogy „milyen mértékben érintette hátrányosan a kötelességszegés az intézmény feddhetetlenségét, hírnevét vagy érdekeit”.
- 40 Ezen túlmenően emlékeztetni kell arra, hogy a személyzeti szabályzat IX. mellékletének 25. cikke értelmében, ha a tisztviselővel szemben büntetőeljárás indul ugyanazokért a cselekményekért, amelyek miatt fegyelmi eljárást indítottak vele szemben, a végső határozatot csak az ügyet tárgyaló bíróság végső ítéletének kézbesítése után hozzák meg. Ez a rendelkezés egyrészről arra az aggályra reagál, hogy a szóban forgó tisztviselő helyzete ne sérüljön a vele szemben olyan cselekmények miatt indított büntetőeljárásokban, amelyek egyébként már a tisztviselő intézményében fegyelmi eljárás tárgyát képezik, másrészt pedig lehetővé teszi a nemzeti büntetőbíróság által tett ténymegállapítások e fegyelmi eljárásban való figyelembevételét, amennyiben e büntetőbíróság határozata jogerőssé vált.
- 41 Az említett rendelkezés nem pontosítja, hogy a nemzeti büntetőbíróság által tett ténymegállapítások köthetik-e a kinevezésre jogosult hatóságot az említett fegyelmi eljárás során. Mindenesetre a cselekményeknek az uniós jog személyzeti szabályzat IX. mellékletének 10. cikkéhez hasonló releváns rendelkezéseire tekintettel történő jogi minősítése kizárólag a hatáskörrel rendelkező uniós hatóságok feladata. Ezeket a hatóságokat nem kötheti az e cselekmények nemzeti büntetőeljárás keretében elvégzett esetleges minősítése (lásd analógia útján a Bizottság egyik biztosára vonatkozó fegyelmi eljárást illetően: 2006. július 11-i Bizottság kontra Cresson ítélet, C-432/04, EU:C:2006:455, 121. pont). Mivel ugyanis ez a 10. cikk a saját értelmének és hatályának meghatározása céljából nem utal kifejezetten a tagállamok jogára, azt – a személyzeti szabályzat rendelkezéseinek alkalmazása keretében a tisztviselőkkel szembeni egyenlő bánásmód biztosítása céljából – önállóan és egységesen kell értelmezni az uniós jogrendben (lásd analógia útján és a személyzeti szabályzat 85a. cikkét illetően: 2015. október 15-i Axa Belgium ítélet, C-494/14, EU:C:2015:692, 21. és 23–25. pont).
- 42 A jelen ügyben a jelen ítélet 8., 10. és 11. pontjából kitűnik, hogy a tribunal de première instance francophone de Bruxelles (brüsszeli francia nyelvű elsőfokú bíróság), majd a fellebbezési eljárásban a cour d’appel de Bruxelles (brüsszeli fellebbviteli bíróság) arra kötelezte DK-t, hogy 38 814 euró összegben térítse meg – az e büntetőbíróságok megállapításai szerint – a közbeszerzések kezelésével kapcsolatban az 1999 és 2005 közötti időszakban elkövetett korrupciós cselekményekkel az Uniónak okozott nem vagyoni kárt.
- 43 Az Unió által elszenvedett nem vagyoni kár mértékének, valamint az ebből eredő kártérítésnek a nemzeti jog keretében az említett büntetőbíróságok általi meghatározása azonban egyáltalán nem érinti az említett kárnak és esetleges megtérítésének az érintett által elkövetett fegyelmi vétség súlyosságának meghatározása során történő figyelembevételét, mivel ez a művelet nem ténykérdést képez, hanem a cselekmények jogi minősítésének körébe tartozik, amit – a személyzeti szabályzat IX. mellékletének 10. cikkében szereplő rendelkezésekre figyelemmel – a kinevezésre jogosult hatóságnak anélkül kell elvégeznie, hogy e tekintetben kötné a cselekményeknek a nemzeti szinten lefolytatott büntetőeljárásban elvégzett esetleges minősítése.

- 44 A személyzeti szabályzat IX. melléklete 10. cikke második mondatának b) pontja értelmében azonban semmi nem teszi függővé az érintett tisztviselő által elkövetett kötelességszegés súlyosságának és a vele szemben kiszabandó fegyelmi szankciónak az arra figyelemmel történő meghatározását, hogy milyen mértékben érintette hátrányosan a kötelességszegés az uniós intézmények feddhetetlenségét, hírnevét vagy érdekeit, attól a feltételtől, hogy ezt a kárt még nem térítették meg. Amint arra ugyanis a Törvényszék a megtámadott ítélet 39. pontjában helytállóan rámutatott, a személyzeti szabályzat IX. mellékletének 10. cikke szerinti fegyelmi eljárás keretében nem bír relevanciával, hogy a kárt egészben vagy részben megtérítették-e, ez a körülmény közömbös, mivel a rendelkezés nem kártérítés megítélésére, hanem szankció kiszabására irányul. Mindenesetre – figyelemmel a jelen ítélet 40. és 41. pontjában szereplő megfontolásokra – a személyzeti szabályzat IX. mellékletének 25. cikkéből nem lehet azt a következtetést levonni, hogy a fegyelmi eljárás keretében megfelelően lehetne alkalmazni valamely tagállam azon polgári jogi elvét, amely szerint a teljes mértékben megtérített kár úgy tekintendő, mintha soha nem következett volna be.
- 45 Ebből következik, hogy az egyetlen fellebbezési jogalap első részét mint megalapozatlant kell elutasítani.
- 46 Az egyetlen fellebbezési jogalap – másodsorban vizsgálendő – harmadik részében DK lényegében előadja, hogy a Törvényszék megsértette az egyenlő bánásmód elvét, annak a megtámadott ítélet 39–41. pontjában történő megállapításakor, hogy a fegyelmi vétség súlyosságának meghatározása során nem bír relevanciával, hogy az Uniónak okozott kárt egészben vagy részben megtérítették-e.
- 47 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az egyenlő bánásmód elve megköveteli, hogy az összehasonlítható helyzeteket ne kezeljék eltérő módon, és hogy az eltérő helyzeteket ne kezeljék egyenlő módon, kivéve ha az ilyen bánásmód objektíven igazolható (2017. március 7-i RPO-ítélet, C-390/15, EU:C:2017:174, 41. pont; 2020. június 25-i CSUE kontra KF ítélet, C-14/19 P, EU:C:2020:492, 90. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 48 A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint az eltérő helyzeteket megkülönböztető tényezőket, valamint e helyzetek esetlegesen hasonló jellegét a szóban forgó rendelkezések tárgya és célja alapján kell meghatározni és értékelni, figyelemmel arra, hogy ennek érdekében tekintetbe kell venni a szóban forgó szabályozási terület elveit és céljait (2017. március 7-i RPO-ítélet, C-390/15, EU:C:2017:174, 42. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2018. szeptember 6-i Piessevaux kontra Tanács ítélet, C-454/17 P, nem tették közzé, EU:C:2018:680, 79. pont).
- 49 A jelen ügyben DK azt állítja, hogy az Uniónak okozott kárt megtérítő tisztviselő nem ugyanabban a helyzetben van, mint az a tisztviselő, aki azt nem térítette meg, ily módon – álláspontja szerint – az előbbi tisztviselők által okozott kárt nem szabad figyelembe venni a személyzeti szabályzat IX. melléklete 10. cikke második mondata b) pontjának alkalmazása során.
- 50 A jelen ítélet 39. pontjában a Bíróság emlékeztetett arra, hogy ez a 10. cikk szabályozza a kiszabandó fegyelmi szankció meghatározását, és akként rendelkezik, hogy ennek a szankciónak arányosnak kell lennie a kötelességszegés súlyosságával, figyelemmel különösen az Uniónak okozott kár mértékére. Amint azt a Törvényszék a megtámadott ítélet 37. pontjában lényegében megállapította, magából az említett 10. cikkből következik, hogy az ott előírt fegyelmi intézkedés célja a kötelességszegés szankcionálása. A személyzeti szabályzat 86. cikke (1) bekezdésének megfelelően ez a kötelességszegés akkor következik be, ha az érintett tisztviselő a személyzeti szabályzat szerinti kötelezettségeit bármilyen módon megsérti. Ennélfogva – amint arra a

főtanácsnok indítványának 58. pontjában rámutatott – a személyzeti szabályzat célja az uniós intézmények megfelelő működését biztosítani hivatott szabályok és kötelezettségek fegyelmi szankciók kiszabása révén történő tiszteletben tartásának biztosítása.

- 51 Ezzel szemben a DK ellen Belgiumban indított büntetőeljárásban magánfélként részt vevő Unió a hírnevében okozott nem vagyoni kár megtérítésére törekedett. Amint azt azonban a főtanácsnok indítványának 57. pontjában megjegyezte, az ilyen kártérítés megítélésének nem az a célja, hogy az érintett tisztviselő által elkövetett köteleességszegést szankcionálja, hanem hogy az e magatartás előtti helyzet helyreállítására képes polgári jogi kártérítést biztosítsa.
- 52 A fentiekből következik, hogy egyrészt a DK-val szemben kiszabott fegyelmi szankciónak, másrészt pedig az Uniónak okozott kár DK által hivatkozott megtérítésének eltérő a tárgya és a célja.
- 53 Annál inkább igaz ez, hogy – noha a személyzeti szabályzat 86. cikkének (1) bekezdése elvként rögzíti, hogy személyzeti szabályzatból eredő kötelezettségek tisztviselő általi bármely megsértése fegyelmi szankciónak az érintettel szembeni alkalmazását vonhatja maga után – a személyzeti szabályzat 22. cikkének első bekezdése előírja, hogy a tisztviselő kötelezhető arra, hogy egészben vagy részben térítse meg az Uniónak a feladatai ellátása során vagy azzal kapcsolatban súlyos kötelezettségszegéssel okozott kárt, így valamely fegyelmi szankció alkalmazása és az Uniónak okozott kár megtérítése egymástól független.
- 54 Ily módon azon körülmény alapján, hogy egy tisztviselő megtérítette az általa az Uniónak okozott nem vagyoni kárt, az általa elkövetett köteleességszegés súlyosságának és a vele szemben kiszabandó fegyelmi szankciónak a különösen – a személyzeti szabályzat IX. melléklete 10. cikke második mondatának b) pontja értelmében – az Uniónak okozott kár mértékére tekintettel történő meghatározása céljából ez a tisztviselő nem kerülhet az azon tisztviselőétől eltérő helyzetbe, aki még nem térítette meg a kárt.
- 55 Ennélfogva a Törvényszék nem sértette meg az egyenlő bánásmód elvét annak a megtámadott ítélet 39–41. pontjában történő megállapításakor, hogy a tisztviselő által elkövetett fegyelmi vétség súlyosságának és a vele szemben az e rendelkezés alapján kiszabandó fegyelmi szankciónak a meghatározásával összefüggésben nem bír relevanciával az, hogy az Uniónak okozott kárt egészben vagy részben megtérítették-e.
- 56 Ennélfogva az egyetlen fellebbezési jogalap harmadik részét mint megalapozatlant kell elutasítani.
- 57 Végezetül, az egyetlen fellebbezési jogalap arányosság elvének megsértésére alapított második részét illetően meg kell állapítani, hogy noha a kinevezésre jogosult hatóság pénzügyi szankciót szabott ki DK-val szemben, ennek a szankciónak – a jelen ítélet 50. pontjában szereplő megfontolásokra figyelemmel – nem az a tárgya és nem is az a célja, hogy megtérítse az Uniónak okozott kárt, hanem hogy szankcionálja azt a fegyelmi vétséget, amelyet DK a személyzeti szabályzatból eredő kötelezettségeinek megsértésével elkövetett. Ily módon a DK által állítottakkal ellentétben, nem lehet úgy tekinteni, hogy e szankció alkalmazása – az arányosság elvét megsértve – ennek a kárnak a kétszeres megtérítését képezi. Ebből következik, hogy a jelen ügyben nem releváns az a kérdés, hogy a jelen ítélet 26. pontjában említett elv nemcsak belga polgári jogi elv, hanem – amint azzal a fellebbező érvel – az a tagállamok jogrendszereiben közös általános jogelvet képez, amely tiltja ugyanazon kár kétszeres megtérítését.

- 58 Ezt a következtetést nem kérdőjelezheti meg az 1999. szeptember 9-i Lucaccioni kontra Bizottság ítéletből (C-257/98 P, EU:C:1999:402, 19. és 20. pont) eredő és a DK által az egyetlen fellebbezési jogalap harmadik részének alátámasztása céljából hivatkozott ítélkezési gyakorlat, amennyiben az az ítélet – a jelen ügytől eltérően – nem kártérítésre és fegyelmi szankcióra, hanem egy baleset vagy betegség következtében a tisztviselőnek okozott kár megtérítésének különféle formáira vonatkozott.
- 59 Ennélfogva az egyetlen fellebbezési jogalap harmadik részét mint megalapozatlant kell elutasítani.
- 60 A fenti megfontolások összességére tekintettel a fellebbezést teljes egészében mint megalapozatlant kell elutasítani.

A költségekről

- 61 A Bíróság eljárási szabályzata 184. cikkének (2) bekezdése értelmében, ha a fellebbezés megalapozatlan, a Bíróság határoz a költségekről. Ugyanezen szabályzat 138. cikkének (1) bekezdése, amelyet e szabályzat 184. cikkének (1) bekezdése értelmében a fellebbezési eljárásban is alkalmazni kell, akként rendelkezik, hogy a Bíróság a peresztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte.
- 62 DK-t, mivel az egyetlen jogalapot illetően peresztes lett, az EKSZ kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére.

A fenti indokok alapján a Bíróság (második tanács) a következőképpen határozott:

1) A Bíróság a fellebbezést elutasítja.

2) A Bíróság DK-t kötelezi a költségek viselésére.

Aláírások